

ran. Trpel je več let na očesni mreni. — Želimo povsod priljubljenemu in spoštovanemu tovarišu, da bi se še dolgo vrsto let veselil ljubega zdravja!

Štajerske vesti.

MARTIN SKLOPŠEK.

Iz Laškega trga je došla žalostna vest, da je v novi deželni bolnišnici v Gradcu umrl tovariš Martin Sklopšek, nadučitelj na Reki pri Laškem trgu. Rojen je bil v Pišecah leta 1878., torej mu je bilo komaj 37 let, ko je zatisnil za vekomaj svoje oči. Učiteljske je dovršil leta 1897., definitivno pa je bil nameščen leta 1901. — vse sama mlada leta, obilo dobrega obetajoča — a tako hitro vse uničeno, ko se še ni moglo razviti v plodoviti moški zrelosti!... Žalost nam zaliva srce, ko moramo čuti v teh strašnih časih kar naprej — ta in ta naših je končal... Koliko pa nas še ostane naposled?... Kaj bo z našimi osirotelim šolstvom?... Bodi ti, ljubi tovariš Martin, trajen spomin v naših srcih!

—š— Iz Vurberga pri Ptuju poročajo: Štajerski cesarski namestnik je podelil nadučitelju Franu Žihru za 44letno službovanje na ljudski šoli častno kolajno. Tovariš nadučitelj je s 1. decembrom t. l. vpokojen. Služboval je na Vurberški šoli 42 let. Naj bo ponosen na to odlikovanje, ki je javno priznanje njegovega neumornega dolgoletnega dela na polju ljudske prosvete. Želimo tovarišu nadučitelju, da še doživi mnogo zdravih srečnih let v zaslužnem pokoju!

—š— Odlikovanje po junaški smrti. Tovariš učitelj Mirko Kovačič iz Selnice ob Dravi, o čigar junaški smrti na južnem bojišču smo poročali zadnjič, je bil po smrti odlikovan s srebrnim zaslužnim križcem s krono na traku hrabrostne kolajne.

—š— Iz Ljutomer nam pišejo: Ranjen je bil na italijanskem bojišču praporščak Fran Luknar, učitelj pri Sv. Juriju ob Ščavnici. En dan prej je bil še odlikovan z bronasto kolajno.

—š— Jarenina v Slovenskih gorah. To vam je bilo čevčkanja in žvrgoljenja, kakor kadar priletijo lastovke nazaj, vseleč se, da je premagan njih sovražnik — zima! Naši fantje Jareninčani so odhajali pod vodstvom svojega nadučitelja Jožefa Čonča kot prostovoljni strelci k c. kr. polku prostovoljnih strelcev v Maribor. Bilo je 14 junaških mladeničev; nadučitelj jih je odbral iz svoje čete »vojaških mladostnih predvaj«. Voz so imeli lepo okrašen s svežim štajerskim zelenjem; podobni so bili upanosnemu pomladanskemu gnezdu, krog katerega se sliši braneči »čiv, čiv«, če ga sovražnik ogroža. Pa so klicali, da gredo Italijanom polento solit. — Ko pa so prišli v Maribor, stavim, da bi se vsak jokal, če bi ga bili odsvolili nazaj domov. Tovariš nadučitelj jim je še položil za slovo lepih vodilnih nauk v potno torbico ter jih opominjal, naj bodo vredni tovariši slavnih slovenskih vojakov. V spomin pa jim je še izročil pesemco, ki jo je sam (razen prvih treh kitic, ki so narodne) sestavil nalašč zanje. — Tako vzgaja in vnema slovensko učitelstvo mladino v teh hudih in resnih časih za cesarja in domovino. — Da, tudi mi Slovenci hočemo z Avstrijo živeti ali umreti. Mi trdno verujemo v Avstrijo in njeno pravičnost in da, ko se vrne ljubi mir, se bo mogla veseliti ona z nami in mi z njo.

—š— Udeležba pri vojnem posojilu na Štajerskem. C. kr. štajerska namestnijska razpošilja listom dopis, v katerem izvaža, da se je podpisalo vojnega posojila na Štajerskem 271 milijonov kron; od tega zneska odpade na podpise pri bankah in hranilnicah 232 milijonov kron. Tudi učenci raznih šol v deželi so podpisali precejšnje zneske; učenci državne gimnazije v Celju so podpisali 44.778 K. — Koliko so podpisale slovenske šole, nam ni znano. Gotovo pa je tudi ta znesek lep.

—š— Iz Trbovelj. Tudi Trbovlje ne smejo zaostati za drugimi večjimi kraji, kar se tiče domovinske ljubezni in patriotične požrtvovalnosti. Koliko tisoč kron se je že nabralo in odposlalo v vojne namene, o tem sploh nismo ničesar poročali, ker samo že čut, da smo storili svojo dolžnost napram državi in cesarju, nas navdaja z zadovoljstvom. Sedaj pa smo dobili s posredovanjem neumornega župana in šolskega ravnatelja Gust. Voduška tudi obrambni ščit, ki je postavljen na javnem prostoru v lepo okrašenem šotoru — nasproti Krammerjevi trgovini. V nedeljo je bilo slovesno zabijanje žrebcev. Po navduševalnem nagovoru županovom na zbrano mnogoštevilno občinstvo je zabil dva zlata žrebca v imenu trboveljske ob-

čine sam župan, podžupan Krammer v svojem imenu in v imenu gasilnega društva. Inženir Krasnig v imenu rudokopa, nadporočnik Reiser kot zastopnik vojaške oblasti, nadporočnik Armič iz Ljubljane, ki je bival ravno tukaj — v svojem imenu, župnik Časl v imenu župniškega urada, Marta Plavšakova v imenu učiteljskega osebja dekliške šole v Trbovljah. Potem se je vrstilo drugo občinstvo, in marsikatera stara mamica je s tresočo roko zabila žrebelj za domovino, ki jo tam v daljni tujini brani njen ljubljani sin. Tudi šolska mladina ni zaostala, in razredi se kosajo med seboj, kateri bo zabil več žrebcev. Tako so n. pr. na dan godu rajne cesarice Elizabete zabili učenci 5. razreda deške šole v Trbovljah 16 železnih žrebcev po 60 vin., kar je vsekako lep zgled domovinske ljubezni od strani našega nadobudnega naraščaja. Drugi bodo seveda še prišli. Tudi v Trbovljah bodo imeli pozni zanamci spomin na našo neomajno ljubezen do domovine.

—š— Umrl je v Celju bivši nadučitelj v Šoštanj, Franc Hernaus, 77 let star. Blag mu spomin!

Ivan Kryl.

Iz Ljutomer nam pišejo: Tukaj je umrl v sredo, 15. decembra, v 74. letu svoje starosti mnogozaslужni, obče priljubljeni in spoštovani učitelj realke, tovariš Ivan Kryl. — Služboval je na tej šoli polnih 45 let ter bil ustanovnik in duša vseh narodnih društev še v svoji visoki starosti. — Časten mu spomin!

—š— Vzporod in snov za domoljubne slavnosti. P. n. društvom na deželi in šolam, ki nameravajo prirediti kako patriotično slavnost, katere čisti dobiček je namenjen oskrbi ranjenih vojakov ali pa se sicer položi na oltar domoljubja, je pripravljen šolski ravnatelj Anton Kosi v Središču sestaviti brezplačno primeren vzporod ter dati na razpolago tudi za te namene potrebno snov. Navesti je samo, v kakem obsegu in s kakimi močmi se namerja prirediti slavnost.

—š— Poziv slovenskim glivoslavcem, da bi mi izvolili poslati svoj naslov. Več pismeno. — Span Anton, učitelj v Slov. Bistrici.

—š— Iz ljudskošolske službe na Štajerskem. Imenovane so: prov. učiteljica na šestrazredni ljudski šoli v Dobovi, Marija Gajškova, za definitivno učiteljico istotam; suplentinja na ljudski šoli v Št. Martinu pri Slovenjem gradu, Marija Vranjekova, za definitivno učiteljico na štirirazrednici v Kapeli; suplentinja na tri-razrednici v Prihovi, Antonija Rezabkova, za definitivno učiteljico istotam; prov. učiteljica na šestrazrednici pri Sv. Tomažu, Ivana Jagodičeva, za definitivno učiteljico istotam. Stalni pokoj je dovoljen nadučitelji na dekliški šoli za okolico v Slovenjem gradu Mariji Cuntarovi in def. učiteljici na ljudski šoli v Črešnjevcu Emiliji Pirnatovi, ki se ji je obenem izrekel priznanje deželnega šolskega sveta za njeno uspešno službovanje.

—š— Leitersberg-Krčevine pri Mariboru. Po velikodušnih podporah nam je bilo že nekaj let mogoče preskrbeti ubožnim otrokom naše šole gorko juho in kruh v zimskih mesecih. Pomožni odbor je sklenil tudi letos nadaljevati človekoljubno delo, ki je sedaj potrebnejše, kakor le kdaj. A nemogoče je brez dobrohotne, vsestranske pomoči. Z ozirom na mnogo-vrstna pobiranja v prid vojne oskrbe si pa odbor ne upa obračati se v posebnih prošnjah do naših dobrotnikov, ampak si dovoljuje le tem potom nujno prositi, naj plemenita srca ne zabijo naših lačnih, prezebahotih otročičev, ki sredi zimskega mraza nimajo niti najpotrebnejšega, mnogokrat niti koščka kruha. Blagohotne darove sprejema baronica Twickl v Krčevinah — Burg Meierhof — in krajni šolski svet Leitersberg-Krčevine.

Koroške vesti.

—k— Draginjske doklade za učitelstvo na Koroškem. Koroški deželni odbor je na seji z dne 23. novembra 1915 sklenil, dovoliti učiteljskemu osebju na javnih ljudskih in meščanskih šolah na Koroškem enkratne draginjske doklade iz deželnega šolskega zaklada, in sicer: 1. po 120 K vsem oženjenim učiteljem v krajih: Celovec, Trg. Borovlje, Špital, Sovodje, Greifenburg, Milstat, Zgornja Bela, Št. Vid, Breže, Svinec, Krka, Hüttenberg, Stari dvor, Kotarče, Strassburg, Beljak, Paternion-Rožek, Velikovec, Pliberg, Železna Kapla, trg Grebinj, Volšperk, Št. Andraž, Št. Pavel v Lab. dolini, Labud,

Št. Lenart v Lab. dolini, Dravberg in Zg. Dravberg; v industrijskih krajih Bleiberg in Kreuth pri Bleibergu; v letoviških Poreč ob jezeru in Vrba; v vseh šolskih krajih davčnih okrajev Šmohor, Kotlje, Podkloster in Trbiž in onim na najožjem vojnem ozemlju ležečim in vsled dragine najbolj prizadetim šolskim krajem. 2. A) po 100 K vsem oženjenim učiteljem v ostalih šolskih krajih; B) neoženjenim učiteljem in učiteljicam v pod 1. navedenih krajih; 3. po 70 K neoženjenim učiteljem in učiteljicam v ostalih krajih; 4. po 70 K vsem samostojnim učiteljicam za ročna dela, izvzemši učiteljevim ženam, ki so nastavljene kot učiteljice za ročna dela. Draginjskih doklad ne dobijo v aktivni vojaški službi se nahajajoči neoženjeni učitelji kakor oženjeni učitelji, ki so kot gažisti (praporščaki in kadeti) v vojaški službi.

—k— Padel je na italijanskem bojišču absolvirani učiteljski kadet Maks Primus iz Celovca.

—k— Izpembe v vodstvu okrajnih glavarstev na Koroškem. Deželni vladni svetnik Aleksander vitez Pawlowski pl. Jaroslav je določen za vodstvo okrajnega glavarstva Beljak, deželni vladni svetnik Robert baron Benz pl. Albkron je prestavljen iz Šmohorja v Velikovec in okrajni glavar Franc vitez Siller pl. Gambolo iz Št. Vida v Špital. Nadalje je bilo deželnemu vladnemu tajniku Martinu vitez Frahu pl. Ehrfeldu poverjeno vodstvo okrajnega glavarstva Šent Vid in okrajnemu nadkomisarju Ivanu Merlinu vodstvo okrajnega glavarstva Šmohor.

Goriške vesti.

—g— Odlikovanje. Srebrno hrabrostno svetinjo I. razreda je dobil kadet Fran Erjavac, učitelj v Misljicah in bivši urednik »Domačega Ognjišča«. Odlikoval se je v bojih na severu.

—g— Osebna vest. Učitelj Drago Bratina v Vel. Zabljah na Vipavskem je vpoklican k vojakom. Začasno ga nadomešča Rihard Gorjup, učitelj v Avčah.

—g— Goriško ces. kr. terezijansko kmetijsko društvo je prelozilo svoj urad začasno v graščino Lesno brdo, pošta Vrhnika na Kranjskem.

Tržaške vesti.

—t— Šolski semenj na cesarjev dan. Tržaška šolska mladina je za ta cesarjev dan presenetila tržaško občinstvo. Mestne in okoličanske šole so sodelovale, tisočere pridne ročice so pletle, vezle, šivale in lepile, in ko je prišel cesarjev dan, so nam otvorile »šolski semenj«, ki naj pokaže občinstvu dela teh pridnih ročic in naj v proslavo cesarjevega dne prinese našim junakom, ki se bore v mrazu in zimi za obrambo naše domovine, čim več olajšav, čim več okrepila. Dvorana »Fenice« z vsemi predprostori je bila polna izdelkov šolskih otrok, od najpreprostejšega delca še neokretne začetnice, pa do najfinejšega umotvora ženske ročne umetnosti, v vseh slogih, v vseh barvah. In potem igrače, rezbe, slikarska dela itd. itd. Kdo bi mogel našteti vse to! S prav posebnim veseljem pa pripominjamo, da so se po dobrem okusu in finem izdelku odlikovale med drugimi posebno naša CMD šola in prav tako tudi občinske slovenske šole. Resnica je, da so druge šole, kamor zahajajo otroci imovitejših staršev, mogle z večjim sijajem opremiti svoje izdelke, kot pa naše, kamor zahaja večidel deca preprostih, delavskih staršev, gotovo pa je, da so dela, izgotovljena na naših šolah, enakovredna drugim, prav tako pa tudi, da so bila delana s tem večjo ljubeznijo, čim težje so bile žrtve zanje. Vinar uboge vdove je v templju veljal več kot bogatinov srebrnik. — Po dosedanjih računih znaša skupni uspeh vojaškega dne in šolskega semnja nad 40.000 K. V tem znesku pa niso vštete vsote drugih sličnih prireditev.

—t— Za nabavo šolskih potrebščin ubožnim učenkam dekliške CM. šole pri Sv. Jakobu je daroval gospod Nazarij Grižon 10 K, za kar se mu vodstvo najsrčneje zahvaljuje.

—t— Za goriške begunce so darovale razne obleke kolegije Bartljeva, Sabadinova in Setničarjeva, učiteljice pri Sv. Ivanu.

—t— Za naše vrle vojaške je priredila c. kr. pripravljalnica za srednje šole v Trstu skupno z učenci zbirko darov, ki obseva več tisoč raznih predmetov in se pošlje našim vrlim bojevnikom na južno bojišče. K tej zbirki ste izdatno prispevali tudi tvrdki C. Clessich in Jos. Gorenjec in drug, ki jima bodi izrečena tem potom najiskrenejša zahvala.

—t— Dijaškemu podpornemu društvu v Trstu je daroval tovariš Miroslav Pretnar, ravnatelj c. kr. pripravljalnice za srednje šole, v počeščenje spomina pok. Franca Abrama 10 K.

—t— Za naše ubožne učence je darovala gospa Kacafura: 2 srajci, 1 telovnik, 1 čepico in 1 klobuk. Srčna hvala!

—t— Miklavžev večer otroškega vrtca na Vrdelci je uspel v vsakem oziru kar najpolnejše, zlasti pa v materialnem. Ob nabito polni dvorani smo preživeli res lep večer, zabavajoč se z igrami, petjem in deklamacijami. Vse točke vzporeda so se izvajale prav lepo, tako da moramo odkritosrčno pohvaliti vse, ki so sodelovali. Le tako naprej, mladina naša! Prav posebno pa nam je ugaljal Miklavž, ki nam je podal dovolj lepih nauk, obdaril male in velike ter nam končno obljubil, da se zopet povrne k nam prihodnje leto. Vodstvo otroškega vrtca in podružnice CMD se prav presrečno zahvaljuje vsem, ki so pripomogli, da je ta prireditev uspela tako lepo.

—t— Iz Kolonje. Nad vse dobro je bila obiskana božičnica CM otroškega vrtca v Kolonji. Z živahnim ploskanjem so pozdravljali Kolonjčani nastope svojih malčkov, ki so bili bogato obdarovani za svojo pridnost. Po vzporedu je bilo veselje s štruklji, tako da jih je kmalu zmanjkalo. Razvila se je ljubka domača zabava, skrbi pa so ostale doma.

—t— Razpis štipendij. Za šolsko leto 1915/16 je oddati gimnazijski štipendij letnih 210 K za dijaka tržaške gimnazije, ki je avstrijski državljan in rimsko-katoliškega veroizpovedanja. Tozadevne prošnje opremljene z običajnimi dokumenti, je oddati najkasneje do 31. decembra t. l. v vložnem uradu mestnega magistrata.

Istrske vesti.

Nikola Maračič

Iz Punta nam poročajo, da je tam umrl tovariš Nikola Maračič, tamkajšnji nadučitelj. — Bil je vrl mož in izboren učitelj, ki je vse svoje življenje posvetil vzgoji otrok in blaginji svojega ljubljene naroda. — Bodi mu ohranjen trajen spomin!

—i— Junaške smrti je padel v bojih na soški fronti kadet v rezervi bosansko-hercegovskega polka Peter Bolonič, sin nadučitelja Petra Boloniča v Sv. Petru v Šumi. Bil je dne 30. novembra težko ranjen v trehuh. Odnegli so ga v bolnišnico v Renčah, kjer je zaradi dobljene rane izdihnil svojo dušo in so ga pokopali na tamošnjem pokopališču. Junak je bil in junaške smrti je umrl v obrambo svoje domovine. Padlemu junaku časten spomin, a rodovini njegovi naše najiskrenejše sožalje!

—i— Hrvatske šole za begunske otroke na Moravskem. Dovoljenje za otvoritev hrvatskih šol na Moravskem za begunske otroke iz Istre je že izdano, ali poročajo istočasno z Moravskega, da dotična okrajna glavarstva še niso dobila izkaza učiteljev; zato naj se učitelji obrnejo kar naravnost na okrajno glavarstvo v Moravski Trebovi, Zahrebu in Žumpreku.

—i— Obsojen obrekovalc. Tajnik kanfanarske občine v Istri, Italijanaš Mato Cossara, je bil lani ob izbruhu vojne obdolžen učitelja v Baratu, tovariša Antona Hvala o, da je imel v svoji šoli učne knjige, v katerih je bila slika srbskega kralja Petra. Cossara je pri zaslišanju to svojo obdolžitev s prisego potrdil. Hvala je bil 3 mesece v zaporu. Slednjič se je izkazalo, da je Hvala nedolžen, in državno pravdnistvo je prišlo Cossara zaradi krive pri-sege in obrekovanja. V Rovinju je bil sicer oproščen, ali najvišje sodišče na Dunaju je razveljavilo rovinjsko razsodbo, in vršila se je v Trstu nova razprava, na kateri je bil Mato Cossara obsojen zaradi zločina goljufije in obrekovanja na 6 mesecev ječe. Tako je dobil po nedolžnem preganjanju tovariš Hvala sijajno zadostitev!

—i— In to v sedanjih časih! »Hrvat-skemu Listu« v Pulju pišejo iz Tinjana: »Naša župnija šteje do 2000 prebivalcev, med katerimi je kvečjemu 100 Italijanov. Do leta 1914. je bila v Tinjanu trirazredna hrvatska šola, v kateri se je italijanski jezik poučeval po dvakrat na teden. Bilo je torej vse v redu. Ali čim je postal župan človek italijanskega mišljenja, se je začelo delati za italijansko šolo, in nekoliko zlepa in nekoliko zgrda so dobili 40 otrok, in italijanska šola se je odprla. V prvi razred je vpisanih 33 otrok, a le trije znajo za silo italijanski, vsi drugi pa — nič. Od teh 33 otrok jih ni niti 10, ki bi bili